

על עתידם של בניהם ובנותיהם, הם שעומדות לנו. תפקידנו לראות את העבר וללמוד ממנו על העתיד. באלו דמעות יצמחו ילדינו?

שמעתי שבימיו האחרונים של מרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל, בא לבקרו מרן הגרא"מ שך ואמר לו, שלא כל אחד זוכה להשאיר אחריו משפחה מפוארת של גדולי תורה. ענה לו הרב מבריסק: "וכי מעט דמעות ותפילות השקעתי בהם? וכמה ימים צמתי עבורם?" וצריך להתבונן - בדור של תורה, בבית של גדולי עולם, הושקעו כ"כ הרבה צומות ודמעות, תפילות וספרי תהלים בכדי לזכות לדור ישרים מבורך, שלא תמוש התורה מזרעם, ואנן מה נענה אבתריה?!

ידוע על הדאגה הנוראה שהיתה להרב מבריסק על גורל ילדיו שנותרו בבריסק. הוא התבטא פעם: "אם נהרגו - נהרגו. אבל מי יודע אם הם לא מסתובבים ח"ו בכנסיה? שמא הם חיים בשמד?". עם כל התפילות וספרי התהלים עדיין יש מקום לחשוש לגורלם הרוחני של הילדים.

האם אנחנו יודעים את עתיד ילדינו? עלינו להתבונן לעתיד ולצפות ל"סוף העולם" מתוך גילוי ה"אור הגנוז" של תשעה באב. ההיסטוריה אינה בת יום אחד, או חמשים שנה. חובתנו ביום זה, לראות את העבר וללמוד ממנו לעתיד ולא להיות שאננים.

יש שאננות הנובעת מטעות. "נח מקטני אמנה היה" ונכנס לתיבה רק "מפני מי המבול" (רש"י בראשית ז, ז). רק כשהמים ירדו בפועל, האמין שאכן גזירת המבול באה לעולם. ולכאורה "איש צדיק תמים" שבנה במשך מאה ועשרים שנה את התיבה, במסירות נפש ומבלי להתייחס ללעג ולרדיפות של בני דורו, ועליו אומרים "מקטני אמנה"? ויתכן שפירוש הענין הוא שנח חשב לעצמו שהשי"ת שהוא ארך אפים, ודאי ימחול ויסלח ברגע האחרון ולא יעשה כאשר אמר, וזהו חסרון בשלימות האמונה.

לעומתו מרדכי היהודי, היה מאמין גדול. הוא האמין בשלימות שהגזירה "להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים" עתידה להתקיים. אמנם היתה שבועה לאברהם יצחק ויעקב, על קיומם של בניהם, אבל מקושיה וטענה של הבטחת הקיום לא תתבטל הגזירה, יש לזעוק ולהריע בעת צרה, לכנוס את כל היהודים לצום ולתפילה ולהשתדל להפוך את רוע הגזירה. מפני